

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

vera fide ipsum amplectuntur, ut Moses non temere exclamet: Diligit populos, Deut. 33. v. 3.

Inspicite cœlum & terram, & omnia, quæ in eis sunt: quid aliud illa sunt quam testimonia caritatis erga lapsum genus humanum. Omnia quippe propter hominem, sed homo propter Deum, ut ejus beneficia laudet, Deumque glorificet, Psal. 50. v. 15.

Inter omnia vero dilectionis divinæ testimonia, illud maximum & præcipuum est, quod propter homines, Filium suum unigenitum in carnem misit, & Paracletum Spiritum sanctum super Apostolos effudit, & indes adhuc in eorda nostra effundit, ut ita, sicut Bernhardus optime sentit, totus exercitus cœlestis homini quasi ministret. Angeli mittuntur ad tuendum nos, Filius Dei ad redimendum, & Spiritus sanctus ad sanctificandum. Imo hoc extra omne dubium est, si Deus, cœlestis Pater, sublimius & carius quicquam habuisset Filio suo & Spiritu sancto, quod & illud nobis ex ardentissimo in nos amore non den egasset. Deus Filius & Deus Spiritus sanctus ejusdem essentia sunt, cum Patre, ejusdemque Majestatis & gloriæ. Quando igitur Filium & Spiritum sanctum nobis dat, donum sibi æquale nobis exhibet. Hæc caritas est, quæ Angelorum, nedum hominum linguis exprimi nequit: sicut & Deum cœli cœlorum non capiunt, 1. Reg. 8. v. 8.

Hac de re agit in præsentia in Ecclesia Dei, maxime quod visibilem Spiritus sancti effusionem concernit, quam Christus Discipulis promisit, & quinquagesimo post resurrectionem die præstitit, unde &

præsens festivitas nomen accepit, quod à Græcis πεντηκοστήν vocata fuerit. Nos hac vice pro instituti ratione meditaturi sumus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

JJ.

Exegesis.

Quando Judæi in V. T. Pentecosten suam celebrabant, tenebantur Domino sacrificium cibatorium novum offerre, panes Movendæ duos, de duabus decimis similæ fermentatæ, ut constat ex Levit. 23. v. 16.

Hæc figura debiti Christianorum fuit, quod hodie tenus spiritualiter nobis observandum est, postquam per Christum creatura nova effecti sumus, 2. Cor. 5. v. 17. & hoc sine Spiritum novum accepimus, Psal. 51. v. 12. ut ab illo agamur, & ducamur, ne secundum carnem, sed secundum Spiritum ambulemus, Rom. 8. v. 1. tanquam aquilæ renovatæ, Psal. 103. v. 5. quæ sursum feruntur, sapientes quæ sursum sunt, non quæ super terram, Col. 3. v. 2.

Id docet nos prælecta Pericope, quam pii Veteres in Pentecostes festo in Ecclesia declarandam ordinarunt.

Querela respicit

1. Amatorum Christi raritatem. Qui non diligit me, dicit Christus, sermones meos non servat. Hoc axioma convertibile est, utrumque siquidem verum: Qui Christum non diligit, sermones ejus non servat: & qui sermones ejus non servat, vere quoque di-

cere nequit, quod eum diligit, hæc enim caritas Dei efl, ut mandata ejus custodiamus, 1. Joh. 5. v. 3.

Quodfi igitur præfentem mundum intueamur, nemo non amator Chrifti videri vult: verùm praxis ipfa contrarium prohdolor! teftatur. Plurimi enim verbum Dei fusque deq; habent, dicentes cum Auditoribus Efaïæ: Manda, remanda, Efa. 26. v. 13. Non ambulabimus, Jerem. 6. v. 17. Qui igitur dilectionem Chrifti profiteri poffunt?

Occurrunt Exsecratores & blafphemi, qui Sacramenta, vulnera, fanguinem & mortem Chrifti in vanum adhibent, iisque proximo mala quæque imprecantur, & tamen Chriftianorum nomine fuperbiunt. Verùm non bona efl gloriatio vefta, 1. Cor. 5. v. 6. Qui enim, inquit Chriftus, diligit me, fermonem meum fervabit, qui verò non diligit me, sermones meos non fervat. Hinc elucefcit, hujufmodi blafphemos & exsecratores non partem habere cum Chrifto, fed eundem denuò crucifigere, & fanguinem teftamenti pollutum ducere, in quo fanctificati funt, Hebr. 6. v. 6. & 10. v. 29.

Occurrunt fcortatores & adulteri, qui ut equi libidinoſi ad uxorem proximi fui hinniunt, Jer. 5. v. 8. & tamen Chrifti nomen ufurpant. Verùm decipiunt feipſos, qui enim diligit me, dicit Chriftus, fermonem meum fervabit &c. Atqui verbum Chrifti vale, ut non modò in operibus, fed & in verbis & cogitationibus caſtimoniæ ſtudeamus, & ex adverſo omnem libidinem vitemus: quia omnis, qui viderit mulierem, ad concupiſcendam eam, jam mæchatus eſt eam in corde ſuo, Matth. 5. v. 28.

Unde conſtat, ejuſmodi homines impuros, inter amatores Chrifti non numerandos, ſed pertinere ad ſynagogam Satanæ, qui Spiritus immundus dicitur, Luc. 11. v. 24.

Inveniuntur fceneratores qui iniquis uſuris proximum aggravant, & violenter tollunt pelles eorum de ſuper eis, & carnem eorum de ſuper offibus eorum, Mich. 3. v. 2. Attamen Chrifti amatores videri volunt, At quia mandatum Chrifti de fraternâ caritate non obſervant, fruſtrâ ſe Chriftum diligere gloriantur, 1. Joh. 4. v. ult.

Hinc ergò conſtat, quam rara avis in terris ſint amatores Chrifti, hinc Dei benedictio quoque evaneſcit, & omnia commercia jacent. At unde hoc? Si quis non amat Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ſit Anathema, Mahoram-motha, 1. Cor. 16. v. 22.

II. *Pacis mundanæ vanitatem*, de quâ Chriſtus: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: Non quomodo mundus dat, ego do vobis. Ex quo apparet, inter pacem Chrifti, & pacem mundi ingens diſcrimen eſſe. Multæ enim inſidiæ doſoſi, Sir. 11. v. 31. Chriſtus verò teſtis fidelis eſt, Apoc. 1. v. 5. qui veritatem cuſtodit in ſeculum, Pſal. 146. v. 6.

Nahas Ammonites cum Iſraelitis in Jabes-Galaad, in hoc fœdus ferire volebat, ut erueret omnium oculos dextros, 1. Sam. 11. v. 2.

Benadad quoque Syriæ Rex, nunciis ad Achab Regem Iſrael miſſis, illi intimabat: Argentum tuum, & aurum tuum, & uxores tuas, & filios tuos dabis mihi. Et licet Rex Iſrael reſponderet: Juxta verbum tuum, Domine mi Rex, tuus ſum, ego & omnia

omnia mea : tamen non acquiefcebat, fed & diripere urbem cogitabat, 1. Reg. 20. v. 4.

Quam egregiam, fi Diis placet! pacem Senacherib Hierofolymis offerebat? Facite mecum, ait, pacem, & egredimini ad me : & comedet unusquisque de vineâ fua, & de ficu fua, donec veniam, & transferam vos in terram, quæ fimilis eft veftræ terræ, 2. Reg. 18. v. 31. feqq.

Nec hodiè paci mundanæ nimium fidendum eft. Diabolus enim, valdè negotiofus eft, quò ignem belli fuccendat, quò vehementer delectatur. Unde eò diligentius oremus, ut Deus pacis conterat Satanam fub pedibus noftris brevi, Rom. 16. v. 20.

Intereâ hoc folatium noftrum fit, quod pacem habeamus ad Deum, per Dominum noftrum Jefum Chriftum, Rom. 5. v. 1. hanc pacem neque Diabolus neque mundus nobis eripere valebit, exuperat enim omnem fenfum, Phil. 4. v. 7. quinimò major eft, qui in nobis eft, quàm qui in mundo, 1. Joh. 4. v. 4. *Pax cum mundo fapè litigat cum conscientia*, ait Calliodorus; fic ut de Sodomitis dicitur, quod ipsis fuerit felicitas tranquillitatis & abundantia, quâ verò abufi funt ad superbiam, & omnis generis peccata, Ezech. 16. v. 49. ideò pax externa non tam refpici debet, quàm interior conscientia pax, hâc fi gaudemus, fecuri dicere poffumus: Si Deus pro nobis, quis contra nos? Rom. 8. v. 32. feqq.

III. *Principis mundi hofilitatem*, quâ ultimo hoc tempore vel maximè faxit, fcienfens, quod modicum tempus habet, Apoc. 12. v. 12. hinc Chriftus: Venit Princeps

mundi hujus, h. e. circumit, ceu leo rugiens, quærens, quem devoret, 1. Petr. 5. v. 8.

Quod Diabolus Princeps mundi hujus, h. e. circumit, ceu leo rugiens, quærens, quem devoret, 1. Petr. 5. v. 8.

Quod Diabolus Princeps mundi hujus dicitur, id femel idè fit, quia Principatum fibi arrogat, qui tamen ipfi non debetur, ut conftat ex Matth. 4. v. 9. Deindè quia Regnum fuum habet in filiis incredulitatis, Eph. 2. v. 2. qui in omnis generis peccatis voluntant fe, & hoc ipfo Diaboli Dominio fe fubjiciunt. Nam qui peccatum facit, ex Diabolo eft: & in hoc manifefi funt filii Dei, & filii Diaboli, 1. Joh. 3. v. 8. 10.

Idipfum hætenus vidimus, & adhuc videmus, dum Satanæ molimine omnia ferè furfum deorfum feruntur, in omnibus tribus Hierarchiis, nihilq; intermittitur, quod certum hominibus exitium inferre poteft, undè non immeritò Abaddon, Apoc. 9. v. 11. dicitur, coràm illo enim gaudet mæror, Job. 41. v. 73.

O quoties aures hominum occupat, ne audiant verbum Dei, & inde fidem concipiant! Rom. 10. v. 17. quoties os, ne loquantur ad ædificationem neceffitatis, Eph. 4. v. 29. quoties cor, ut inde exeant cogitationes malæ, homicidia, ad ulteria, fornicationes, furta, falfa testimonia, blaſphemia, quæ coinquinant homines, Matt. 15. v. 19.

Quilibet proindè immaculatum fe cuftodiat ab hoc feculo, Jac. 1. v. 27. ficut Chriftus eum de mundo elegit, Joh. 15. v. 19. Diaboloq; tanquam communi adverfario noftro verâ fide refiftat, 1. Petr. 5. v. 9. ne aliquando pœnas det, interitum æternum,

num, à facie Domini, & à gloriâ virtutis
ejus, 2. Thels. 1. v. 9.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
I. *Ex Patris redamatione.* Si quis
diligit me, ait Christus, sermonem meum
servabit, & Pater meus diliget eum. Hæc
ingens gratia est. Quamvis enim Deus
cælestis Pater univerfum orbem diligit, &
ita etiam impios in mundo: sicut & So-
lem suum oriri finit, super bonos & malos,
Mal. 5. v. 44. & vult serid, omnes salvos
fieri, 1. Tim. 2. v. 4. attamen specialis in-
spectio in electis ejus, Sap. 3. v. 9. quos ut
animam suam diligit, & ut pupillam oculi
tuetur, Zach. 2. v. 8.

Sicut igitur insignem læticiam affert piis
subditis, si Principem suum sibi benè cupe-
re norunt, sicuti Haman multis prædica-
bat, quod Rex Ahasverus super alios eve-
ctum in deliciis haberet se, Esther. 5. v. 10.
seq. Ita nobis multò magis exultare conve-
nit, quod Rex Regum nos gratiosè respec-
xit, & gratiâ sua dignatur. Omnis enim
homo mendax, Psal. 116. v. 11. Sed hic
Dominus nunquam mutatur, Mal. 3. v. 6.
omnia opera ejus in veritate, Psal. 33. v. 4.
citiùs montes commovebuntur, & colles
loco movebuntur, quam apex de verbo
ejus deficiat, Esa. 54. v. 10.

Hinc non modò preces nostras exaudit,
quando invocamus eum: sed & in angu-
stiâ constitutos blandè consolatur, ne ti-
meant, se enim adfuturum ipsis in tribula-
tione, erepturum, & glorificaturum eos,
Psal. 91. v. ult. quod & opere ipso sæpius
demonstravit: neminem enim unquam
derehiquit, qui speravit in eo, Sir. 2. v. 11.

In hoc mundo Deus aliquando huic vel
illi fidelem amicum conciliat, à quo sicut
animam suam diligit, diligitur, ut Davidis
& Jonathani exemplum probat, 1. Sam.
20. v. 17. Verùm facultas juvandi sæpè
deest.

Qui verò Deum amicum habet, cum
Assaph dicere potest: Quid mihi est in cæ-
lo? & à te, quid volui super terram? Psal.
73. v. 25. Sicut enim nemo bonus est, nisi
ipse solus, Matth. 19. v. 17. ita etiam arden-
ter diligit, Ol. 11. v. 8. ut Pater, Psal. 103.
v. 15. Mater, Esa. 49. v. 15. in caritate per-
petuâ, Jer. 31. v. 3. Psal. 103. v. 17.

II. *Ex SS. Trinitatis inhabitatione.* Ve-
nientem ad eum, dicit Christus, se, & Pa-
trem cum Spiritu sancto, indigitans, &
mansionem apud eum faciemus.

Hinc omnibus sinceris amatoribus
Christi, qui corde & ore ipsum profiten-
tur, & verbum ejus servare student, ingens
gaudium suboritur. Deus Pater amat nos,
Joh. 16. v. 27. & in hunc finem Filium su-
um unigenitum misit in mundum, ut viva-
mus per eum, 1. Joh. 4. v. 9.

Filius Dei, de oleo bono, quo unctus
est, velut caput, aliquid in barbam & in ve-
stimenta h. e. in Doctores & Auditores
stillari fecit, Psal. 133. v. 2. & Spiritum san-
ctum super omnem carnem effudit, Joël.
2. v. 28.

Spiritus quoque sanctus, nullum discrimen
observat, inter conversos Judæos &
gentiles, ut Petrus testatur, Act. 10. v. 35.
innuens gratum hunc hospitem, non modò
super Apostolos effusum: sed & omnibus
missum esse, ut gratiosâ suâ inhabitatione
quilibet in ingressu, progressu & egressu vi-
tæ fruatur.

In